

Voor een reorganisatie van het wetenschappelijk onderzoek aan de universiteiten.

A. INLEIDING

Men stelt vast dat momenteel het wetenschappelijk onderzoek in België niet in staat is een bijdrage te leveren in het oplossen van de huidige maatschappelijke problemen : noch als stimulans voor industriële vernieuwing, noch door tegemoet te komen aan onze behoeften bvb. inzake geneeskunde, natuurbehoud... Bovendien is ook de navorsers vervreemd van zijn werk, én wegens de onduidelijke maatschappelijke relevantie van zijn onderzoek, én door zijn onmondigheid in het bepalen van een wetenschapsbeleid : de opties van de navorsingspolitiek blijken overwegend genomen te worden in functie van kapitalistische belangen. Het onderzoek wordt bovendien gekenmerkt door verstarring en konservatisme doordat diensthooften hun verworven posities willen beschermen tegen vernieuwend (of alternatief) onderzoek...

Vanuit een socialistische maatschappijvisie opteren wij principieel voor een wetenschappelijk onderzoek gericht op de behoeftenbevrediging, de verbetering van het

levensniveau en de zelfrealisatie van de gehele bevolking. Dit doel veronderstelt een fundamentele en globale heroriëntering van het speurwerk, wat uiteraard niet los kan staan van een omvorming van de maatschappij zelf in socialistische zin (1). De innige verbondenheid van het wetenschappelijk onderzoek met het heersend maatschappelijk bestel mag voor de vakbond geen reden zijn om zich neer te leggen bij selectiekriteria en prioriteringen die ons door het privé-winstbejag worden opgedrongen. Deze criteria strekken ertoe; vooral in tijden van economische recessie, allerlei beperkingen in te voeren in onderwijs en onderzoek, voor zover dit niet rechtstreeks ten dienste staat van de winstmaximering. Daar tegenover staat een voortdurende stijging van de militaire uitgaven (verplichte stijging met 3% jaarlijks binnen de NAVO) en geen enkele efficiënte maatregel tegen de belastingsfraude en de soms fenomenale winstmarges in de privé-sektor.

De vakbond moet de criteria, afkomstig uit kringen van het patronaat voortdurend kontesteren en tegelijk ijveren voor de financiering van (alternatieve) projecten die de realisatie van een andere maatschappij kunnen bespoedigen.

-
- (1) Daaronder verstaan wij een maatschappij waarin :
1. de produktiemiddelen gesocialiseerd zijn;
  2. de ekonomie democratisch is gepland naar de behoeften van de gehele werkende bevolking.
- (cfr. statuten van het A.B.V.V. (na wijziging erin aangebracht door het Statutair Kongres van 20-23.11.59, 1. Principesverklaring, 1. "... betoogt dat het syndikale ideaal, dat de oprichting van een klasseloze maatschappij en de verdwijning van het salariaat beoogt, door een volledige omvorming der maatschappij zal verwezenlijkt worden.").

Bij wijze van voorbeeld uit het sociaal wetenschappelijk onderzoek : economische structuurhervormingen, hervorming van de sociale zekerheid, modaliteiten van een imperatieve ruimtelijke ordening, kritisch onderzoek van de ondernemingsraden, enz... Ook in het fundamenteel onderzoek moet de vakbond zich bezinnen over de vraag of deze onderzoekingen uiteindelijk al dan niet ten dienste staan van de mens. Dit betekent niet dat wij de waarde van het fundamenteel onderzoek, met een eigen wetenschappelijke finaliteit, zouden onderschatten, maar wel dat wij steeds kritisch de konsekwenties van het zogenaamd "waardenvrije" onderzoek moeten evalueren.

B. BESTAANDE TOESTAND

1. Onderzoeksoriëntatie is een politieke keuze.

Verscheidene onderzoeksterreinen worden beperkt in hun mogelijkheden : niet alleen het zuiver fundamenteel onderzoek, maar ook bij voorbeeld onderzoek naar alternatieve energie, elektrisch aangedreven motorvoertuigen, biologische bestrijdingsmiddelen, kritisch sociaal-wetenschappelijk onderzoek, onderzoek van het onderzoeksbeleid...

Andere onderzoeksterreinen krijgen daarentegen een buitensporige steun, bij voorbeeld nukleaire research en marketing onderzoek.

Het moet duidelijk gesteld worden dat een "wetenschappelijke" keuze van onderzoeksoriëntaties altijd een (ver-

doken) politieke keuze is, op welk niveau deze keuze ook gemaakt wordt. De wetenschappelijke werker zelf is vaak blind voor de politieke implicaties van zijn werk. De universitaire opleiding gebeurt in het algemeen, ook nu nog, in een sfeer van "de neutrale en objectieve wetenschap".

2. Koördinatie van beleid en financiering.

Er bestaat praktisch geen koördinatie van het wetenschapsbeleid op nationaal noch op lokaal vlak. Slechts op het niveau van het seminarie of laboratorium, of in het beste geval op departementeel vlak, kan een koördinerend beleid gevoerd worden. De financieringsbronnen zijn sterk versnipperd, waardoor de uitrusting van een laboratorium vaak het resultaat is van de handigheid van de promotor om van verscheidene bronnen te kunnen genieten. Dit verhindert echter een klare kijk op de onderzoeksmiddelen, bevordert de politisering en de industriële infiltratie van het beleid en leidt tot verspilling van gelden, bij voorbeeld door de dubbele aankoop van dure apparatuur.

3. Persoonlijk belang en Onderzoek.

De oriëntatie van het onderzoek wordt behalve door zijn inschakeling in de hoogontwikkelde kapitalistische maatschappij, ook nog bepaald door de belangen van personen of groepen die hun verworven status willen behouden. Deze personen zijn zowel de professor-

ren-diensthoofden, als, in sommige gevallen, het vaste kader met een vaak korporatistische mentaliteit. De wetenschappelijke status, waarop hun machtspositie berust die ze willen behouden, vormt de basis van de verstarring van het onderzoek, de kleinzielige concurrentie tussen diensten en groepen, en leidt bovendien tot het propageren van de "doorstromings"-moraal, zodat jonge navorsers, door hun inzet voor hun doctoraatswerk, de wetenschappelijke faam van de laboratoria hoog houden, zonder de posities van het kader in gevaar te brengen.

4. Motivering van beslissingen zijn geheim.

Algemeen geldt voor alle wetenschappelijke fondsen en ministeriële projecten dat de verdeling van de financiën en de beoordeling van de aangeboden projecten geheim is voor het grote publiek en meestal ook voor de betrokken onderzoekers en dit op alle niveau's (Kommissies, Raden, Ministeries...).

5. Opleiding van specialisten.

Het onderzoek dat aan de universiteit gebeurd is, in bepaalde disciplines, voor een groot deel bedoeld om specialisten op te leiden om ze vervolgens aan de privé-industrie af te leveren. Dit valt het meest op in het georiënteerd onderzoek waarvoor een direct afzetgebied bestaat. Dit betekent concreet dat de gemeenschap de kosten moet dragen voor het opleiden van specialisten passend in de strate-

gie van privébelangengroepen, terwijl deze groepen weinig of zelfs helemaal niet moeten tussenkomen in de financiering van de soms zeer dure opleiding en ook geen globale tewerkstellingsgaranties moeten geven.

Dit geldt niet alleen voor de laatste fase van het universitair onderwijs (het maken van een doctoraat), maar ook voor het onderwijs in zijn totaliteit, waar, door verscheidene maatregelen, een sterkere selectie van de kandidaten duidelijker wordt (o.a. klausuleringsprincipe in het V.S.O., toegangsvoorwaarden hoger onderwijs). Het gevaar bestaat dat onderzoeksrichtingen of projekten niet langer gefinancierd worden wanneer zij op korte of lange termijn geen direct nut meer opleveren voor de financierende en/of heersende belangengroepen, ofwel hun doelstellingen in de war dreigen te sturen.

Dit alles betekent dat het onderzoek niet alleen voor wat betreft de resultaten, maar ook voor wat betreft het gevormd personeel, voornamelijk ten dienste staat van industriële belangengroepen die geen interesse kunnen opbrengen voor de arbeidssituatie van de navorsers, aangezien doorstroming naar de industrie in hun optiek het hoofddoel is.

De statutaire situatie van het wetenschappelijk personeel (Rijk), de wetenschappelijke medewerkers (Eigen Vermogen - Kassen) en van de navorsers (Fondsen) laat dan ook veel te wensen over, voor zover een statuut of zelfs maar een kontrakt, bestaat. De bestaande statuten worden bovendien meermaals met de voeten getreden (vb. Rijksstatuut).

6. Doorstroming en continuïteit van het onderzoek.

De verplichte doorstroming en het afvloeien na 6 jaar is remmend voor het onderzoek.

Vastbenoemde kaders krijgen een dubbele belasting : naast het bijstaan van het onderwijzend personeel en het volbrengen van de leeropdracht, moeten zij nu het overige deel van de tijd besteden aan het inwerken en opleiden van kollega's.

De niet vast benoemde personeelsleden, die steeds kleinere promotiekansen krijgen, wensen zoveel mogelijk persoonlijk resultaat te bekomen omdat de criteria voor vaste benoemingen enkel de zogenaamde wetenschappelijke prestaties evalueren. Hierdoor zal hun inzet in dienstverband dikwijls minimaal zijn.

Wanneer in een dergelijke situatie het diensthoofd volledig autonoom beslist zonder rekening te houden met de overige leden van de dienst, is iedere alternatieve planning uitgesloten.

In een dergelijk autoritair systeem is ieder beleid zoek en worden beslissingen niet meer genomen in het kader van een bepaald projekt, of voor een bepaald doel, maar enkel om het bestaande gezag te handhaven of te vermeerderen. Personeelsaanwerving geschiedt dan op basis van erg subjectieve kwalifikaties, hetgeen een ongezonde rivaliteit scheidt en iedere creativiteit in de kiem smoort.

Wetenschappelijke vernieuwing is uitgesloten omdat de mensen die het werk doen en zij die beslissen totaal uit elkaar zijn gegroeid en met elkaar niet kommuniseren.

7. Wetenschap en maatschappij.

De periode na Wereldoorlog II is gekenmerkt door de verregaande inschakeling van de wetenschappen in de kapitalistische waren economie, zowel op het vlak van de eigenlijke produktie (cf. de bèta-wetenschappen en de technologische vernieuwingen) als op dat van de reproductie en de maatschappelijke bovenbouw (cf. de alfa-wetenschappen en de rol van psychologen, sociologen, ekonomen, enz...).

Dit ging gepaard met een enorme toename van het aantal wetenschapsbeoefenaars (ter vergelijking : in de VSA steeg het aantal onderzoekers van 87.000 in 1941 tot 387.000 in 1967 en tot meer dan 500.000 in 1970) en bracht bovendien belangrijke wijzigingen mee in hun sociale plaats en status. Van lid van de zgn. vrije beroepen, nauw verbonden met de heersende klassen, is de wetenschappelijke onderzoeker een loonarbeider geworden, die zijn intellectuele arbeidskracht als koopwaar aanbiedt op een arbeidsmarkt, en die als zodanig onder dezelfde bestaansonzekerheid gebukt gaat als de rest van de werkende bevolking.

Deze "proletarisering" van de intellectuele arbeid doet zich in de aller-eerste plaats gelden in een toenemende vervreemding van de onderzoeker t.a.v. zijn onderzoekswerk. Zoals eertijds de

handenarbeiders, zo heeft nu ook hij de vrije beschikking over zijn arbeidsmiddelen (laboratoria, toestellen, boeken, enz.) evenals de controle over zijn arbeidsomstandigheden verloren. Door de extreme specialisering en fragmentering van het wetenschappelijk onderzoek kan hij het geheel van de activiteiten waarin zijn onderzoek is ingeschakeld, niet meer overzien en heeft hij geen vat meer op de bestemming of aanwending ervan. Hij is integendeel in toenemende mate ondergeschikt aan motieven en belangen die strijdig zijn met zijn betrachting om een zinvolle bijdrage te leveren tot de oplossing van de bestaande maatschappelijke problemen.

Tegelijkertijd echter heeft deze proletarisering van de intellectuele arbeid de voorwaarden geschapen voor de opheffing van de traditionele tegenstelling tussen handen- en hoofdarbeiders. De historische belangen van de wetenschapsbeoefenaar - recht op (zinvolle) arbeid, opheffing van de vervreemding e.a. - eisen dat hij zich aan de zijde van de arbeidersbeweging schaart in haar strijd tegen het kapitaal. Geen bevrijding immers van het onderzoek zonder bevrijding van de arbeid, geen zelfbeheer voor de onderzoekers zonder zelfbeheer voor alle arbeiders. Door de integratie van de intellectuelen en onderzoekers in de wereld van de arbeid wordt tevens een van de grote hinderpalen op de weg naar dat zelfbeheer uit de weg geruimd, nl. de kloof tussen handenarbeid enerzijds en wetenschappelijke en technologische kennis anderzijds. Het is de bijzondere verantwoordelijkheid van de socialisti-

sche onderzoekers om die integratie van arbeid en wetenschap met alle middelen te bevorderen, o.m. door te strijden voor een werkelijke demokratisering en veralgemening van het hoger onderwijs.

C. VOORSTELLEN

1. Het N.I.W.O.

In de beleidsvoorstellen voor het wetenschappelijk onderzoek die we hier naar voor zullen brengen, wordt rekening gehouden met de oprichting van een "Nationaal Instituut voor Wetenschappelijk Onderzoek" (N.I.W.O.). Bij wijze van toelichting verwijzen we naar het nationaal A.C.O.D.-standpunt terzake (Sektoren Onderwijs, Ministeries en Parastatalen), dat vervat is in de nota "Statuut van het personeel van het Wetenschappelijk Onderzoek" (76-N16, jan. 1976).

"Het Nationaal Instituut van het Wetenschappelijk Onderzoek (N.I.W.O.) zou het uitvoeringsinstrument zijn van het gedeelté wetenschappelijk onderzoek (georiënteerd, gekoördineerd en vrij), van het vijfjarenplan, aangenomen in toepassing van de wet van 15.7.1975 houdende de organisatie van de planning en van de economische decentralisatie. De syndikale organisaties worden trouwens nationaal en gewestelijk bij de voorbereiding ervan betrokken.

Het oorspronkelijk kader zou gevormd worden door het geheel van het personeel van het wetenschappelijk onderzoek gesubsidieerd door de Overheid en meer bepaald dit van het N.F.W.O., F.K.F.O., N.F.W.G.O., I.I.K.W., I.W.O.N.L., de nationale centra, enz...

Dit kader zou twee taalrollen hebben.

Het N.I.W.O., openbare instelling, zou de werkgever zijn, maar zijn personeel zou oorspronkelijk werken in de bestaande laboratoria en centra, in de universiteiten en wetenschappelijke instellingen.

De Beheerraad van het N.I.W.O. zou afgevaardigden tellen van de verschillende overblijvende nationale of gewestelijke instanties, vertegenwoordigers van de sociale partners, verkozen afgevaardigden van het personeel en waarnemers van representatieve syndikale organisaties van het personeel.

Met het oog op het uitwerken van een plan, zou de Beheerraad aan de regering voorstellen voorleggen inzake het geheel van het openbaar wetenschappelijk onderzoek, op basis van een verslag van de wetenschapsraad, orgaan van het N.I.W.O. met afgevaardigden van de Overheid, vertegenwoordigers van de sociale partners, afgevaardigden van de wetenschappelijke commissies en syndikale waarnemers zoals hierboven bepaald.

De beheerraad zou belast worden met het uitvoeren van het gedeelte wetenschappelijk onderzoek van het door het Parlement aangenomen plan.

In de doelstellingen van het Plan inzake wetenschappelijk onderzoek, zou de keuze van de projekten door de beheerraad gebeuren op basis van de verslagen van de bevoegde wetenschappelijke kommissies, bestaande uit afgevaardigden van de ploegen van het wetenschappelijk onderzoek van het N.I.W.O. van de universiteiten en van de andere instellingen die met het N.I.W.O. samenwerken.

Onder deze onderzoeksprogramma's van nationaal of gewestelijk belang zouden er projekten zijn van georiënteerd wetenschappelijk onderzoek (impuls komende van de Overheid), en projekten inzake gekoördineerd wetenschappelijk onderzoek (impuls komende van de ploegen van het wetenschappelijk onderzoek).

In heel de financiering zouden het georiënteerd onderzoek, het gekoördineerd onderzoek en het vrij onderzoek elk een gewaarborgd gedeelte moeten hebben dat hun ontwikkeling zou waarborgen.

De voorstellen van de programma's van gekoördineerd en vrij onderzoek zouden aan de Beheerraad kunnen worden voorgelegd door de ploegen van het wetenschappelijk onderzoek of de leden van de ploegen van wetenschappelijk onderzoek van het N.I.W.O. van de universiteiten of andere instellingen die met het N.I.W.O. samenwerken.

Het statuut van het personeel van het N.I.W.O. zou de terbeschikkingstelling moeten voorzien voor speciale opdracht ten einde aan een personeelslid van het N.I.W.O. de mogelijkheid te bieden een bepaalde tijd een ex-

terne funktie te verzekeren zonder het genot van zijn statuut te verliezen.

Zodoende zou het wetenschappelijk onderzoek opgenomen kunnen worden in de andere activiteiten van de openbare sektor en zouden de resultaten beter kunnen worden gevaloriseerd (voorbeeld : een speciale opdracht in de industrie of in een openbaar bestuur).

Ook zou het personeel zodoende deel kunnen uitmaken van internationale ploegen voor wetenschappelijk onderzoek."

(einde citaat)

2. De Onderzoeksraad

De onmiddellijke taak van de pas geïnstalleerde Onderzoeksraden is het opstellen van een overzicht van de bestaande situatie. Ingedeeld per sectie en gegroepeerd per fakulteit, moet dit overzicht ten minste bevatten :

- overzicht bestaande infrastructuur en het gebruik ervan;
- volledige informatie over de financieringen;
- omschrijving van het onderzoekstema, -projekt of -ontwerp;
- aantallen van alle personeelscategorieën (O.P., W.P. en A.T.P.) die bij het projekt (zullen) worden betrokken, met inbegrip van de anciënniteit van het niet vastbenoemd personeel op het ogenblik van de opgave.

De Onderzoeksraad moet, in het kader van haar informatieopdracht en ter bevordering van de democratisering in de diensten, eisen dat de ingediende projekten besproken en ondertekend worden door alle betrokken personeelsleden van de dienst. Op verzoek van één lid van de Onderzoeksraad kunnen de leden van de onderzoeksgroep en de promotor opgeroepen worden voor een vergadering waarop het projekt in alle openheid kan besproken en later geëvalueerd worden.

3. Stimuleren en koördineren.

Op nationaal, regionaal (gewesten) en lokaal vlak moeten nieuwe researchinitiatieven gestimuleerd worden. De koördinatie moet worden bevorderd tussen onderzoekscentra die analoge onderwerpen behandelen. Op niveau van het ministerie, of van het N.I.W.O., zou een informatiebureau ("wetenschapswinkel") voor deze koördinatie kunnen zorgen op de drie niveau's (lokaal, regionaal en nationaal) en tevens als doorverwijzingscentrum dienst doen. Het is evident dat deze koördinatie het persoonlijk, eventueel "dissident", onderzoek niet mag uitsluiten.

4. Centralisatie van de financies.

Voor een efficiënte koördinatie en voor een rationele financiering lijkt het tevens noodzakelijk dat alle financies gecentraliseerd worden, eveneens op de drie niveau's. De financiering van het centrale beheer, zou op nationaal vlak kunnen bestaan uit

ministeriële kredieten en kredieten die toegekend werden aan de huidige Nationale Fondsen, kredieten toegekend door multinationale ondernemingen, enz... De taalgemeenschappen kunnen eigen kredieten toekennen voor het regionaal onderzoek. Enkel op lokaal vlak zijn ondeelbare schenkingen mogelijk.

5. Wetenschappelijk Onderzoek voor de industrie.

Het wetenschappelijk onderzoek voor de industrie is in België relatief weinig ontwikkeld, wordt integendeel voor het grootste deel overgelaten aan de (buitenlandse) hoofdzetels van de multinationals

Voor zover dit wetenschappelijk onderzoek in België uitgevoerd wordt, gebeurt dit voor het grootste deel met gemeenschapsgelden. Hoewel er nog altijd een achterstand is tegenover een aantal andere hooggeïndustrialiseerde landen, worden jaarlijks honderden miljoenen besteed aan wetenschappelijk onderzoek ten gunste van het bedrijfsleven. Deze hulp komt uitsluitend ten goede aan kapitaalkrachtige ondernemingen zonder enige dwingende kompensatorische eisen van wege de overheid, bij voorbeeld op het gebied van tewerkstelling.

Om aan dit laatste tegemoet te komen, moet aan enkele fundamentele voorwaarden voldaan zijn, waarbij onderscheid kan gemaakt worden tussen 3 types van onderzoek voor industrie.

a. Onderzoek met gemeenschapsgelden

Dit kan enkel gebeuren indien aan een aantal voorwaarden voldaan wordt :

1. het welzijn van de bevolking ten goede komen, bvb. door tewerkstelling, verbetering van leef- of werksmilieu, enz...;
2. arbeidskontrolle zowel bij de toekenning van de onderzoekskredieten als bij de aanwending van de resultaten;
3. de kredieten moeten toegekend worden via de universiteit die tevens instaat voor de organisatie van en de kontrolle op dit onderzoek. Zij moet hierbij over vetorecht beschikken;
4. de gebruikte middelen mogen niet onttrokken worden aan het fundamenteel onderzoek of aan ander toegepast onderzoek.

b. Wetenschappelijk onderzoek met middelen afkomstig van de industrie of financiële groepen kan in universiteiten of andere openbare onderzoekscentra enkel gebeuren mits naleving van hierboven vermelde voorwaarden 1, 2 en 3.

c. Onderzoek in de industrie met privé-middelen. Hier is kontrolle veel moeilijker te realiseren dan in de gevallen a. of b.. De arbeidskontrolle waarvoor het A.B.V.V. strijdt zou zich ook op dit gebied kunnen uitsprekken en dezelfde voorwaarden nastreven.

De resultaten van dit wetenschappelijk onderzoek moeten volledig openbaar gemaakt worden (minstens voor het onderzoek bedoeld sub a. en b.).

6. Een volwaardig statuut voor de navorser.

In het licht van een centrale organisatie en coördinatie van het onderzoek is het noodzakelijk tot een volwaardig statuut te komen voor de navorsers. Een administratieve beperking van de wetenschappelijke anciënniteit maakt elk onderzoek op lange termijn onmogelijk en daardoor elke reorganisatie overbodig.

Het globaliseren van alle kredieten moet het meteen mogelijk maken een pool te vormen om een soepel personeelsbeleid te kunnen voeren, waarbij in de eerste plaats werkzekerheid moet geboden worden. Wanneer een project niet verlengd wordt, op grond van een gemotiveerde beslissing, mag dit niet ten koste van de navorser zijn : hij of zij moet de opgedane ervaring kunnen gebruiken door inschakeling in een ander project. Een vaste benoeming moet dus in grote mate mogelijk zijn na een periode van 4 jaar maximum. Bij niet-benoeming moeten opvangmogelijkheden en/of bepaalde vrijstellingen (vb. van toegangsexamens) voorzien worden, met behoud van anciënniteit. Bij ontslag moet in elk geval de wettelijke vooropzeg gelden, ook als het mandaat gekoppeld is aan projectduur in toepassing van de wetgeving op het bedienendenkontraat.

7. Demokratisering van de beleidsbeslissingen op alle niveau's.

Alle beleidsbeslissingen, in het bijzonder inzake benoemingen of aanwervingen, keuze en financiering van

projekten, moeten worden openbaar gemaakt, samen met de motivering van de beslissing. De projectleider of kredietaanvrager moet de kans hebben op elk niveau zijn vraag te verdedigen en te motiveren. Dit geldt ook op het lokale niveau van departement en onderzoeksraad. De kandidaten voor aanwerving, promotie of benoeming moeten zich eveneens ter zitting kunnen verdedigen. De mogelijkheid van beroep tegen een getroffen beslissing moet worden gecreëerd. De gehanteerde criteria moeten algemeen geldend zijn, en het is wenselijk dat deze a priori worden vastgelegd.

Tenminste in die raden en vergaderingen met beslissende bevoegdheid moeten alle betrokken geledingen paritair worden vertegenwoordigd. Wetenschappelijke navorsers, administratief en technisch personeel moeten ook kunnen deelnemen aan de vergaderingen in de wetenschappelijke commissies.

Deze democratisering moet zich ook doorzetten in de dagelijkse praktijk van de universitaire diensten. Het is in dit verband zonder meer duidelijk dat de hegemonie van het diensthoofd, en zijn alleen-beslissingsrecht op alle vlakken van zijn dienst, een nefaste invloed hebben, en dat een democratisering van de diensten een stap in de goede richting zou zijn.

Opdat de evaluatie van een project zo ruim mogelijke kansen zou krijgen, lijkt het aangewezen dat de Universitaire Onderzoeksraden en Raden van Beheer, dit in elk geval, ook met negatief advies, zouden doorsturen naar de bevoegde nationale of regionale

organismen. Dit alles betekent dat een grondige democratisering van de Wetenschappelijke Fondsen en een opentrekken van de gevolgde procedures zich duidelijk opdringen.

8. Maatschappelijke prioriteiten

Het is van het grootste belang dat maatschappelijke prioriteiten worden opgemaakt en toegepast voor het verdelen van kredieten over instellingen en gemeenschappen, evenals voor het aanvaarden en financieren van projecten.

De konkrete formulering van criteria zal niet in een strakke vorm gegoten mogen worden, maar zal het resultaat moeten zijn van voortdurend denkwerk, uitgaande wat ons betreft, van een socialistisch perspectief.

In het licht hiervan moeten criteria gehanteerd worden hoogstens per faculteit of departement en zeker niet per onderzoekscentrum of universiteit, waarbij afzonderlijke centra gerekend worden tot een bepaalde faculteit volgens hun discipline.

Begrippen als "arbeidsintensief" en "projektkosten" hebben per faculteit een verschillende inhoud (vgl. : wetenschappen (labo + veldwerk op kleine schaal), landbouw (veldwerk op grote schaal), letteren en wijsbegeerte, rechten.

Mogelijke projekt-kriteria, die dus een andere inhoud kunnen hebben per faculteit, zijn te groeperen in enerzijds wetenschappelijke, anderzijds sociaal-ekonomische criteria. Bij wijze van voorbeeld : originaliteit van het onderwerp, arbeidsintensivi-

teit, projektduur, opvangmogelijkheden bij niet aanvaarden en niet vast benoemen, "maatschappelijke relevantie"...

De beslissing tot financiering moet 2 tot 6 maanden vóór de aanvang van het projekt genomen zijn.

Mogelijke kredietoverschotten in de ene fakulteit/instelling moeten op een soepele wijze eventuele (verantwoorde !) tekorten in andere fakulteiten/instellingen kunnen dekken.

D. BESLUIT

Strukturhervormingen, die een duidelijker en democratischer beheer van de onderzoeksmiddelen moeten mogelijk maken, zullen toelaten progressieve, socialistische idealen en principes toe te passen op de oriëntering van het wetenschapsbeleid, en aldus zowel de gemeenschap ten goede komen, als de navorser, die in een gunstige arbeidssituatie gestimuleerd zal zijn tot creatief en sociaal gericht wetenschappelijk onderzoek.

ACOD - RU-Gent

Gent, september 1979.